

Mogelijke hechtgebonden asbesttoepassingen: lambrisering met hout- of marmerimitatie, dakleien, schoorstenen, ornamenten....

Asbest is een minerale vezel die als versterking of omwille van zijn isolerende en brandwerende eigenschappen in duizenden (bouw)materialen uit de 20ste eeuw verwerkt is. Asbesttoepassingen komen vaak voor in gebouwen en installaties die dateren of gerenoveerd werden na WO II, vooral tijdens de jaren 60,70 en 80.

In bepaalde situaties, bij sterk verweerde materialen of niet-hechtgebonden toepassingen kunnen asbestvezels loskomen. Deze losse vezels zijn niet zichtbaar en kunnen bij inademing diep in de longen doordringen waarbij ze een gevaar voor de gezondheid vormen. Ze kunnen -vooral aan longen en luchtwegen- verschillende ziekten zoals asbestose, longkanker... veroorzaken.

Er bestaan 2 grote groepen asbesttoepassingen:

- **hechtgebonden asbesthoudende toepassingen of vast asbest** zijn toepassingen waarin de asbestvezels vermengd zijn met een bindmiddel zoals cement, bitumen, kunststof of lijm. Bijvoorbeeld: golfplaten, vezelcementleien, buizen, asbesthoudende lijmen, mastiek, bloembakken, venstertabletten... De asbestvezels zitten vast in het materiaal, zolang het materiaal niet beschadigd wordt of sterk verweerd is;
- **niet-hechtgebonden asbesthoudende toepassingen of los asbest**, zijn toepassingen met weinig bindmiddel of een zwak bindmiddel zoals gips. Door de vaak hogere concentratie van asbestvezels en slechte bindingen komen de vezels makkelijk los. Bijvoorbeeld: plaasterisolatie rond leidingen van de CV, asbestkarton, afdichtingskoorden...

Soms wordt een 3de groep aangehaald: semi-hechtgebonden toepassingen. Dit zijn in principe hechtgebonden toepassingen waarbij het bindmiddel door veroudering, verwerking of beschadiging in slechte staat is. De materialen worden hierdoor fragiel en breekbaar, waardoor asbestvezels vrij kunnen komen.

Niet alle vezelgebonden toepassingen zoals vezelcementleien of golfplaten bevatten asbest. Het verschil is voor een leek vaak moeilijk of niet te zien. Een expert en/of laboanalyses helpen de aanwezigheid van asbest vast te stellen. Zie <https://www.ovam.be/omgaan-met-asbest> voor meer info en mogelijke toepassingen van asbest.

WAT DOEN?

Een asbestinventaris opmaken

Om de gezondheidsrisico's in te schatten, is het belangrijk om te weten of er asbesthoudende materialen aanwezig zijn, onder welke vorm en in welke staat ze zich bevinden. Een asbestinventaris moet een overzicht bieden.

Vanuit verschillende wetgevende instanties wordt een asbestinventaris gevraagd:

- De **federale arbeidswetgeving** verplicht elke **werkgever** om een **asbestinventaris** op te stellen van het gebouw waarin hij personeel tewerkstelt. In principe kan hij die inventaris zelf opstellen, bv. in samenwerking met zijn preventieadviseur (er worden geen beperkingen of erkenningen opgelegd). In de praktijk zal hij hiervoor echter een expert inschakelen. Is de aanwezigheid van asbesthoudende materialen vastgesteld, zal de werkgever eveneens een **asbest-beheersplan** moeten opstellen met maatregelen voor het veilig beheren van de aanwezige asbesttoepassingen of het verwijderen ervan;
- De **Vlaamse milieuwetgeving** zal een **asbestinventarisattest of asbestattest** verplichten vanaf 2022 bij verkoop voor woningen of gebouwen gebouwd voor 2001. De **gebouweigenaar** moet zo'n attest laten opmaken door een gecertificeerd asbestdeskundige. Vanaf 2032 zal elke gebouweigenaar over zo'n attest moeten beschikken. Meer info: <https://www.ovam.be/het-asbestattest> .

Mogelijke niet hechtgebonden asbesttoepassingen zoals asbestkoord bij doorvoeringen tussen ALU afvoerbuizen (schouw CV-ketels), beschadigde leidingisolatie, isolatiekarton...

Asbest aanwezig, wat nu?

Volg de richtlijnen in het asbest-beheersplan.

Zijn de hechtgebonden asbesttoepassingen nog in goede staat, houd dit zo en neem volgende punten in acht:

- breek, slijp of schuur geen asbesthoudende materialen of boor er niet in. Bijgevolg kunnen geen zonnepanelen op een asbestdak of -gevel geplaatst worden;
- reinig dakgoten onder asbesthoudende dakbedekking enkel bij nat weer;
- het is bij wet verboden om asbesthoudende dakbedekking of gevelbekleding te ontlossen;
- gebruik het regenwater opgevangen van asbesthoudende dakbedekking niet om de tuin te besproeien, binnen te poetsen of in de wasmachine.

Als particulier bent u vandaag niet verplicht om asbesthoudende toepassingen in uw gebouw te verwijderen, zolang ze in goede staat verkeren en niet beschadigd worden bij eventuele werken. U mag de hechtgebonden asbesttoepassingen in goede staat desgewenst zelf verwijderen, mits het nemen van de nodige voorzorgsmaatregelen; zie <https://www.ovam.be/asbest-zelf-verwijderen> voor meer info.

Asbestcementen daken en gevelbekledingen lijden onder de weersomstandigheden. Ook al gaat het om hechtgebonden materialen, verweerde leien en golfplaten laten na verloop van tijd vezels los. De Vlaamse regering heeft daarom in haar actieplan 'Asbestafbouw' opgenomen dat tegen 2034 alle asbestcementen daken en gevels vervangen moeten zijn.

Asbest laten verwijderen

Hechtgebonden, niet beschadigde toepassingen en onder bepaalde voorwaarden een beperkt aantal niet hechtgebonden toepassingen kunnen verwijderd worden door een aannemer waarvan de werknemer beschikt over een recent '**opleidingsattest eenvoudige handelingen**'.

Niet-hechtgebonden asbesttoepassingen en sterk beschadigde, verweerde of moeilijk te verwijderen hechtgebonden toepassingen laat u verwijderen door een erkend asbestverwijderaar. Ondeskundig verwijderen kan risicovoller zijn dan het te laten zitten. Kijk op <https://werk.belgie.be/nl/erkenningen/erkenning-asbest-bedrijven-erkend-voor-afbraak-verwijderingswerken> voor **erkende asbestverwijderaars**.

WANNEER / HOE VAAK / WIE?

- asbestinventaris opstellen door werkgever: zodra u mensen tewerkstelt
⇒ kan in eigen beheer, aangevuld met advies preventiedienst of asbestdeskundige
- asbest-beheersplan na vaststelling aanwezigheid asbest in asbestinventaris: regelmatig opvolgen, minstens jaarlijks;
⇒ in eigen beheer
- asbestinventarisattest / asbestattest door eigenaar:
 - vanaf 2022 - bij verkoop
 - vanaf 2032 - elke eigenaar⇒ via gecertificeerde asbestdeskundige (! de regelgeving hierover is pas voorzien in de loop van 2021 !)

MEER INFO:

Wet- en regelgeving

- **Federale arbeidswetgeving:** <https://werk.belgie.be/nl/themas/welzijn-op-het-werk/chemische-kankerverwekkende-mutagene-en-reprotoxische-agentia/asbest-en>
- **Vlaamse milieuwetgeving:** <https://www.ovam.be/omgaan-met-asbest>
De Vlaamse overheid biedt subsidies en maatregelen aan om particulieren en ondernemingen te ondersteunen bij het verwijderen of vervangen van asbesttoepassingen: <https://www.ovam.be/ondersteuning-en-subsidies-0> .
- voor **beschermd erfgoed** geldt een toelatingsplicht voor bepaalde uit te voeren werken, waaronder de vervanging van historische materialen, ook al bevatten ze asbest. Meer info: <https://www.onroenderfgoed.be/werken-aan-een-beschermd-monument> of contacteer uw erfgoedconsulent. Het agentschap Onroerend Erfgoed geeft geen financiële ondersteuning voor het verwijderen van asbest. Het maken van een niet-asbesthoudende replica bij de restauratie van asbesthoudende erfgoedelementen zoals vloertegels of lambrisering uit de jaren 1970 met erfgoedwaarde, komt wel in aanmerking voor een erfgoedpremie .

Erfgoedhuis Den Wolsack
Oude Beurs 27 – 2000 Antwerpen
T + 32 3 212 29 50
F + 32 3 212 29 51
info@monumentenwacht.be
www.monumentenwacht.be

monumentenwacht
Vlaanderen vzw
een initiatief van de Vlaamse provincies

